

STATUS:
Goedgekeurd

Datum laatste wijziging:
18/04/2012

Toetsing aandachtsgebied

KERKEBERGEN (KEERBERGEN)

ID: **DZ_48**

GELEGEN IN: waterconserveringsgebied, (potentieel waterbergingsgebied)

1 Situering

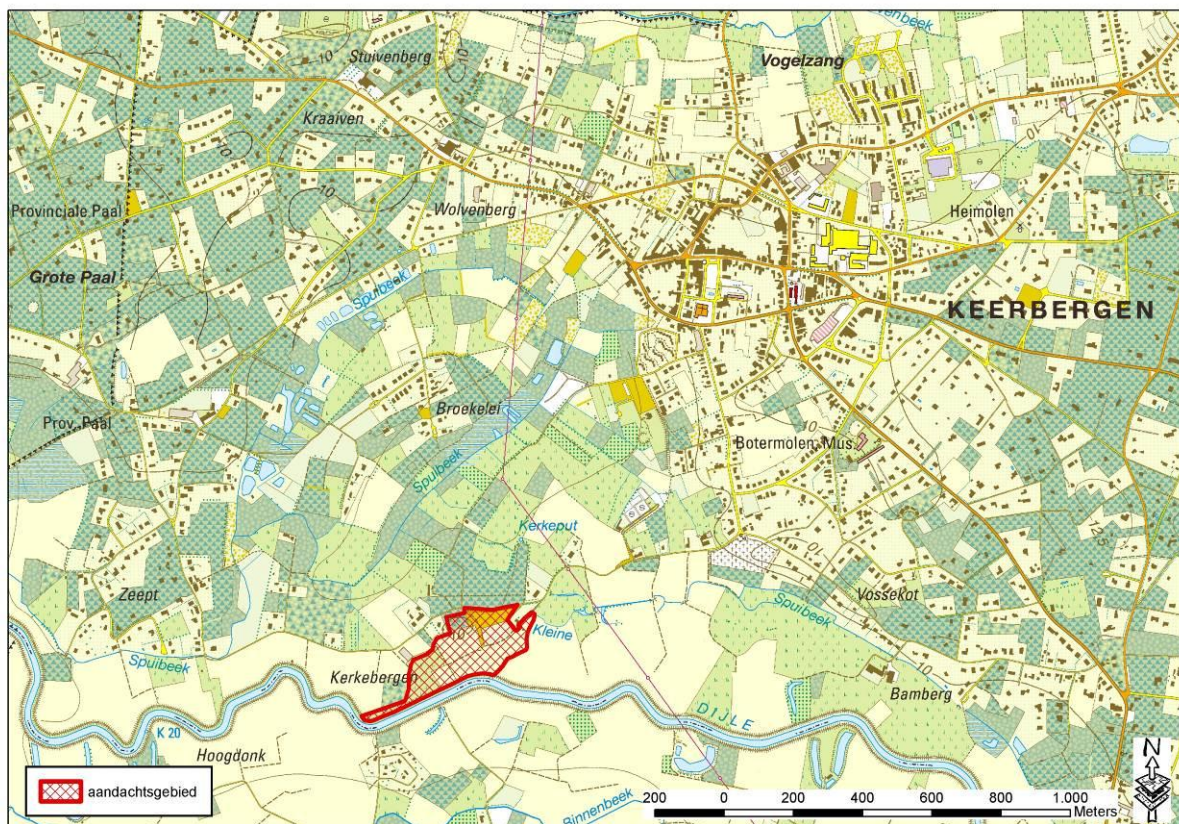
1.1 Algemeen

Gemeente(n): **Keerbergen**

Provincie(s): **Vlaams-Brabant**

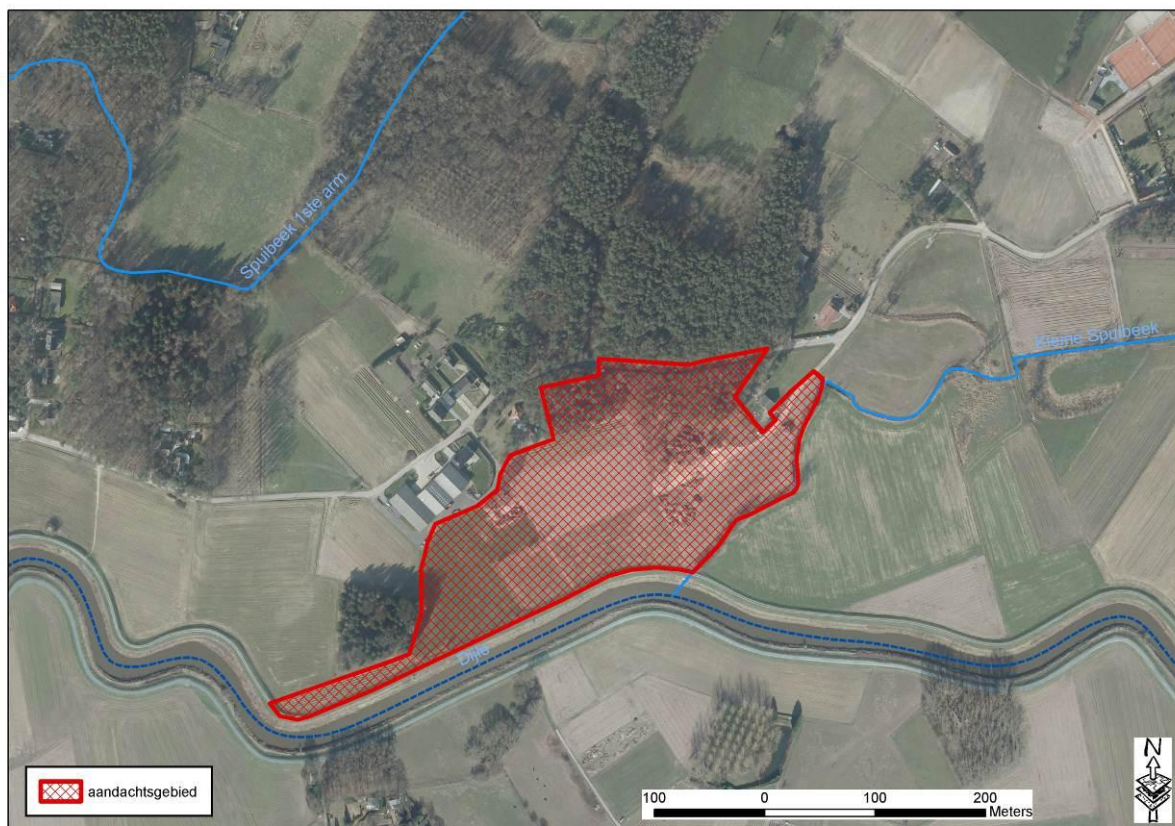
Geografische beschrijving:

Het aandachtsgebied is gelegen in de gemeente Keerbergen, in de provincie Vlaams-Brabant.

Figuur 1: Bovenlokale situering op topografische kaart

Het gebied bevindt zich ten zuidwesten van de woonkern van Keerbergen langs de Dijle. In het noorden wordt het gebied begrensd door de Dijlestraat, in het westen door de Kleine Spuibeeek.

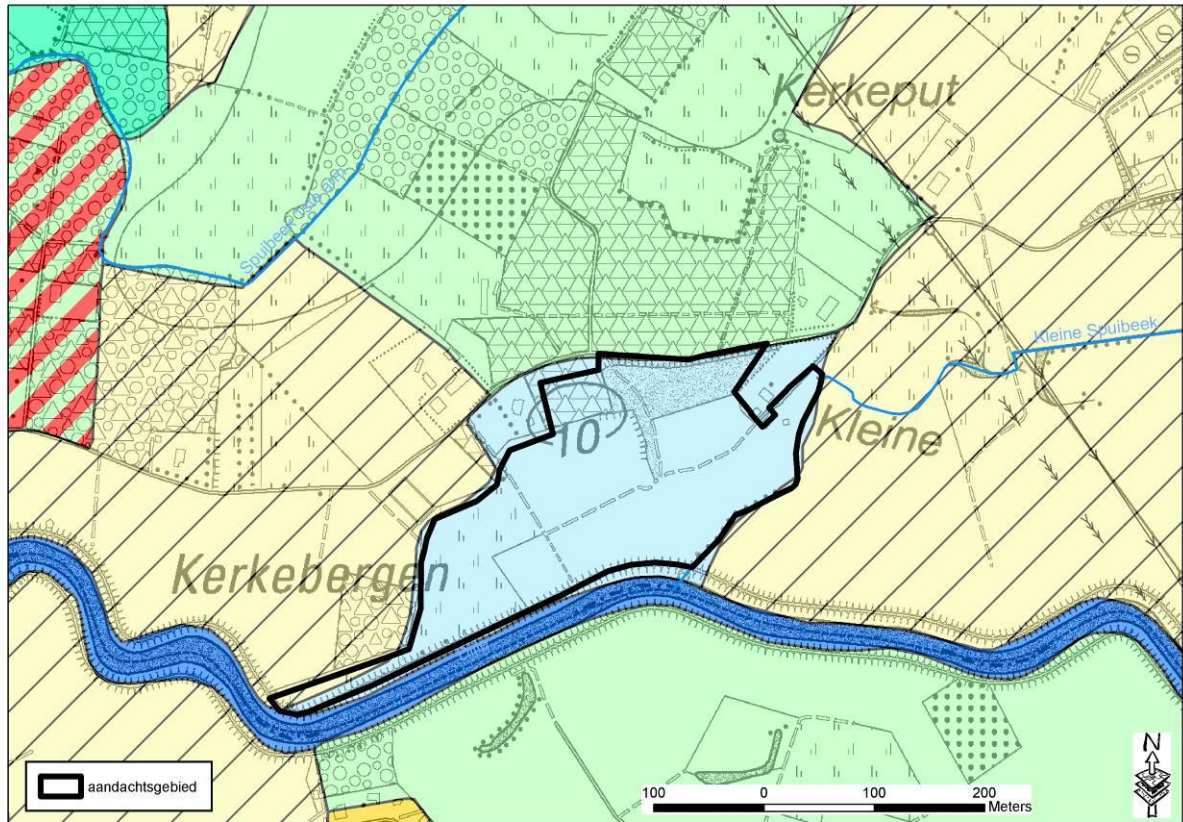

Figuur 2: Lokale situering op orthofoto Vlaams-Brabant

1.2 Planologische bestemming

Gewestplanbestemming: gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut

Het aandachtsgebied is gelegen in de bestemming gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut (zie figuur 3). De geldende bestemming laat de ontwikkeling van het aandachtsgebied toe.

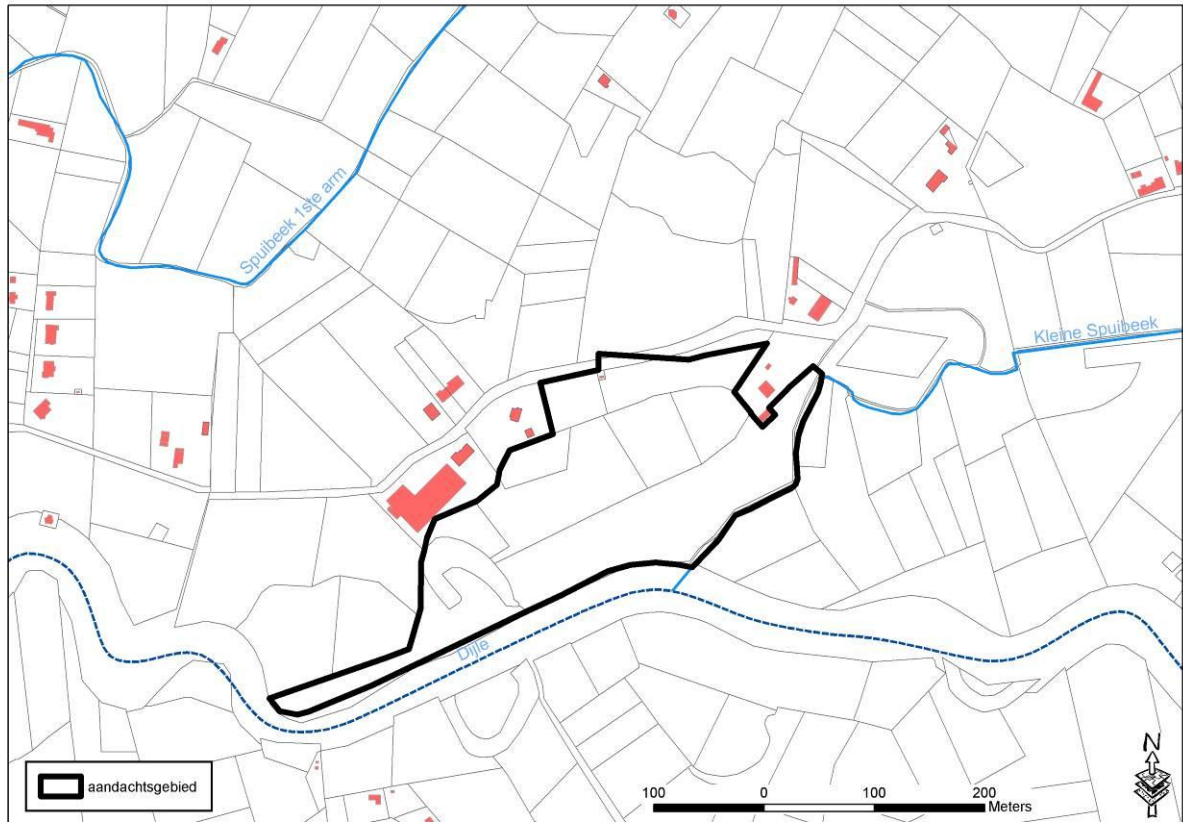

Figuur 3: Situering op het gewestplan

1.3 Bodemgebruik

Huidige staat van ontwikkeling:

Op figuren 2, 4 en 5 is te zien dat het aandachtsgebied nog onbebouwd is. Het gebied is gelegen in het landbouwgebied langs de Dijle, en wordt zelf ook grotendeels door landbouwgebruik ingenomen. Het bodemgebruik bestaat dan ook hoofdzakelijk uit weilanden en akkers. Enkel in het noorden komen nog enkele bospercelen voor. De verdere analyse van het aandachtsgebied houdt alleszins rekening met de aanwezige bebouwing in de omgeving en gaat uit van het principe dat bestaande vergunde bebouwing zo goed mogelijk beschermd moet worden tegen wateroverlast.

Figuur 4: Situering op cadmap 2011

Figuur 5: Zicht op het gebied

1.4 Hydrografie

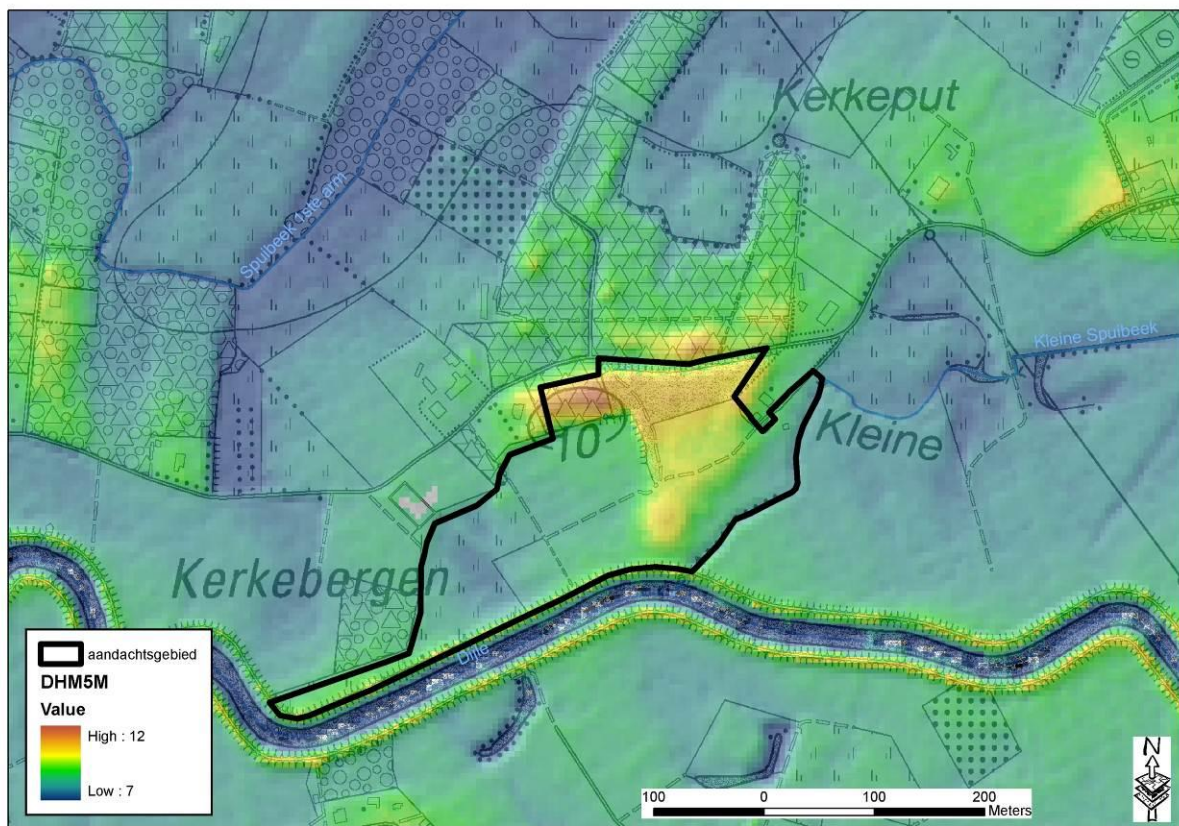
Bekken: Dijle-Zennebekken

Deelbekken: Laak

Betrokken waterlopen: Dijle (VHAGcode: 6551 - beheerder: WenZ)
Kleine Spuibeeek (VHAGcode: 7049 - beheerder: gemeente Keerbergen)

Hydrografische beschrijving:

Het gehele aandachtsgebied ligt in de vallei van de Dijle, maar is er wel van gescheiden door een dijk (figuur 6). Aan de rand van het gebied stroomt de Kleine Spuibeeek, een waterloop van derde categorie, die uitmondt in de Dijle.

Figuur 6: Hydrografische situering op DHM

1.5 Motivering afbakening en selectie aandachtsgebied

Belang van het aandachtsgebied:

Het aandachtsgebied "Kerkebergen" (Keerbergen) bevindt zich in het natuurlijk overstromingsgebied van de Dijle. Verder vormt het ook een belangrijke zone voor waterconserving.

Afbakening

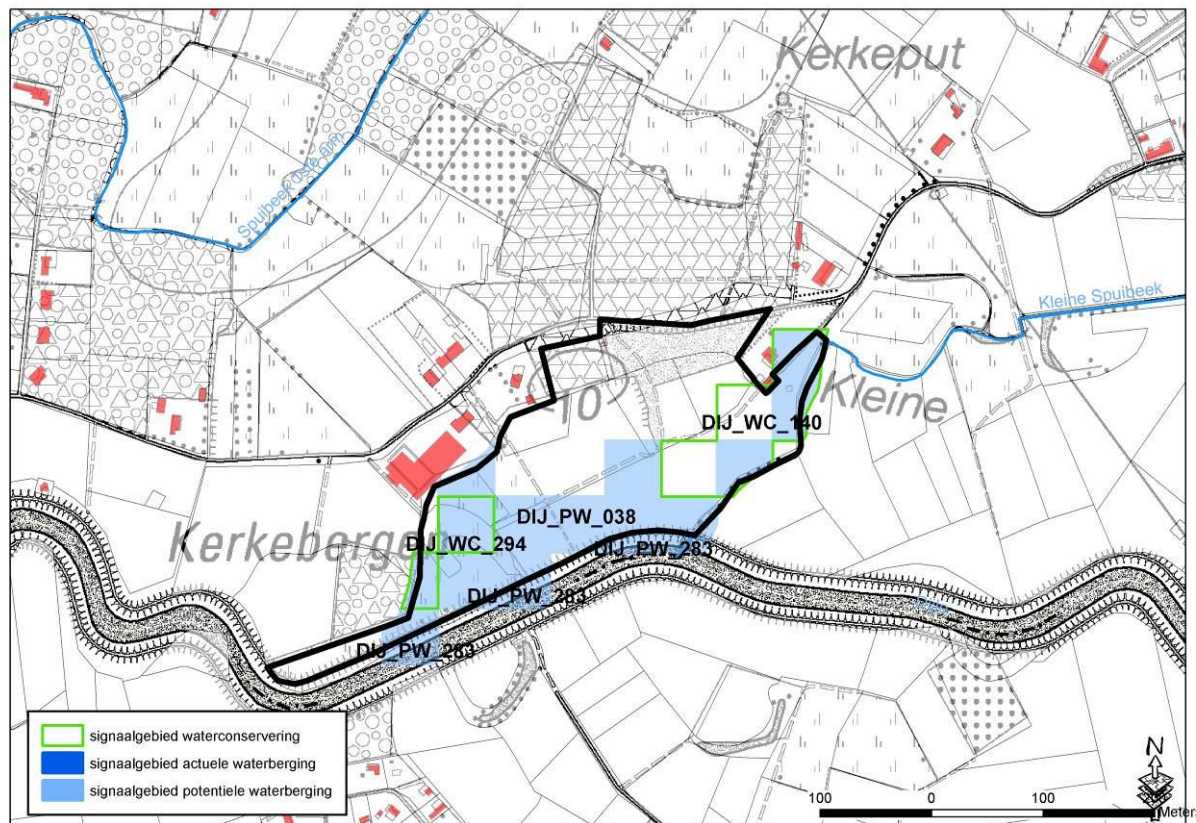
Het vertrekpunt van de afbakening van het aandachtsgebied is een prioritair geselecteerd signaalgebied of desgevallend een prioritair geselecteerde cluster signaalgebieden.

Volgende kaartlagen werden gebruikt bij de afbakening van het eigenlijke aandachtsgebied:

- Signaalgebieden (actuele waterberging, potentiële waterberging, waterconservering)
- Topografische kaart 1/10.000
- Gewestplan / gemeentelijk RUP
- Cadmap vector (oa ifv weergave recente bebouwing)
- DHM

De prioritaire cluster van signaalgebieden (DIJ_WC_140, DIJ_WC_294, DIJ_PW_038, DIJ_PW_283) ligt volledig in gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut. De grenzen van het gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut vormen de basis voor de afbakening van het aandachtsgebied. Daarnaast werd rekening gehouden met de aanwezige bebouwing en perceelsgrenzen om te komen tot een logische afbakening. Onderstaande figuren geven dit grafisch weer.

Het aandachtsgebied moet worden gezien als een soort zoekzone. De afbakening van het aandachtsgebied op zich doet geen enkele uitspraak over het gebied. Uitspraken over bepaalde relevante delen van het aandachtsgebied kunnen enkel volgen na de feitelijke toetsing (hierna). Gelet hierop wordt een aandachtsgebied best eerder maximalistisch dan beperkend afgebakend.

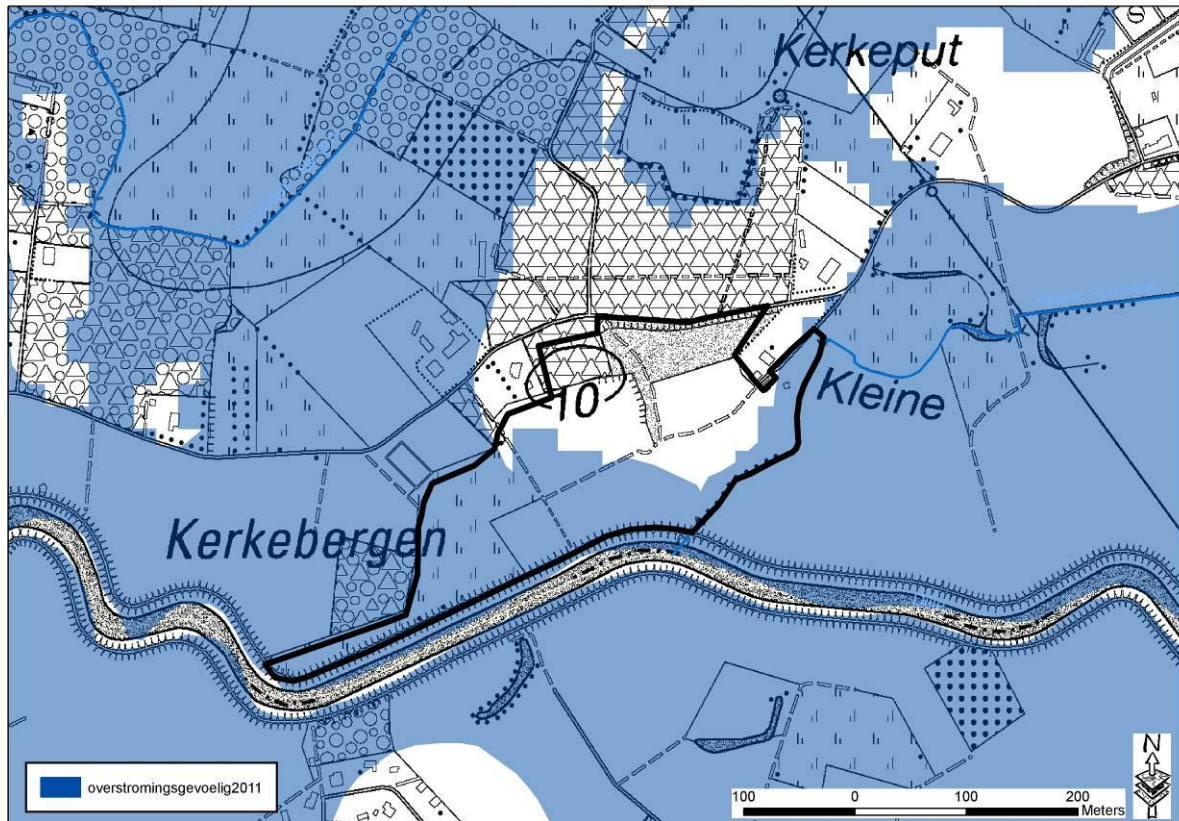
Figuur 7: Afbakening aandachtsgebied op basis van de prioritaire cluster van signaalgebieden (actueel waterbergingsgebied, potentieel waterbergingsgebied, waterconservering)

2 Juridische toets

2.1 Watertoetskaarten¹

Overstromingsgevoelige gebieden:

De zuidelijke helft van het aandachtsgebied is gelegen in overstromingsgevoelig gebied (donkerblauw op figuur 8). Dit betekent dat de ontwikkeling van dit gebied een significant effect heeft op het watersysteem. Het beste is om deze negatieve effecten te voorkomen en in tweede instantie te compenseren.

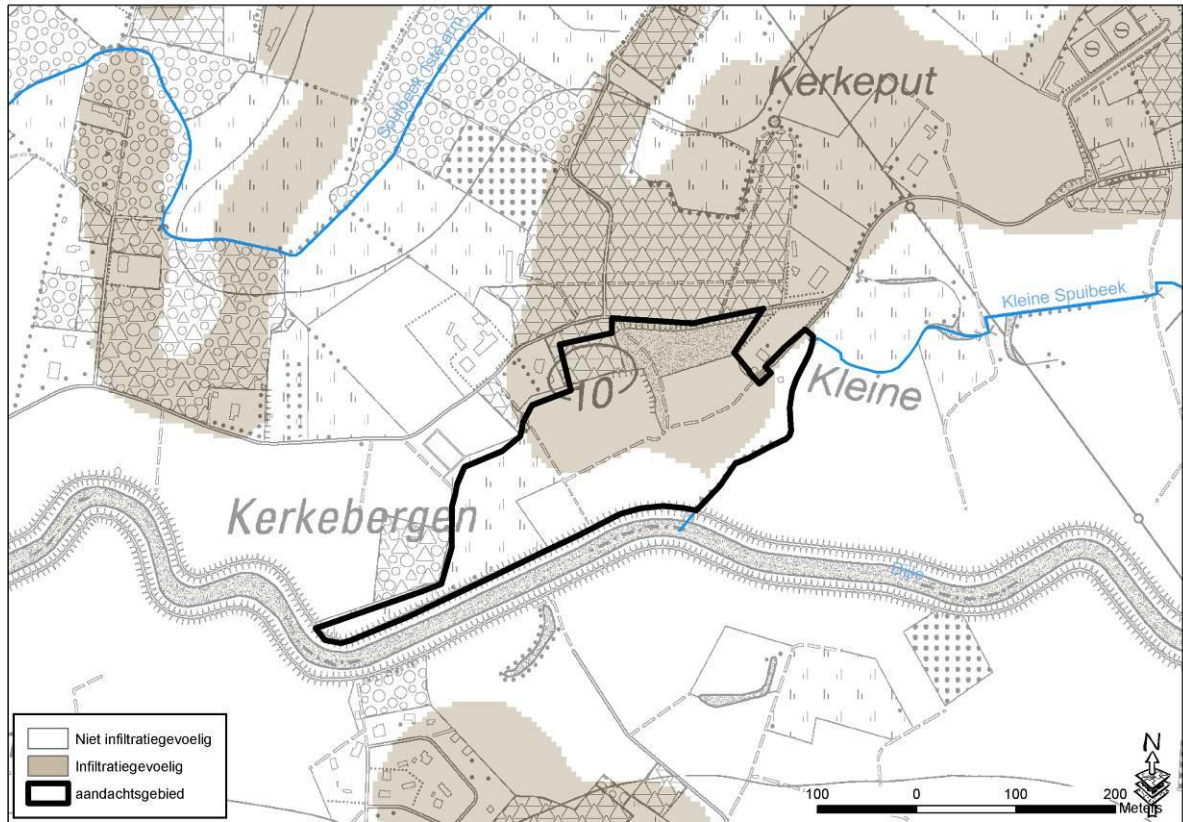
Figuur 8: Situering op de watertoetskaart overstromingsgevoelige gebieden

Op 14 oktober 2011 keurde de Vlaamse Regering een aanpassing van het uitvoeringsbesluit over de Watertoets goed. Dit aangepaste besluit trad in werking op 1 maart 2012. Vanaf dan wordt nog slechts één kaart gebruikt bij de toepassing van de watertoets, namelijk deze van de overstromingsgevoelige gebieden (zie figuur 8). Deze kaart werd ook uitgebreid en geactualiseerd. Omdat de overige kaarten toch ook informatie bevatten die nuttig kan zijn in het kader van deze fiche, worden deze wel nog opgenomen.

Infiltratiegevoelige bodems:

De noordelijke helft van het aandachtsgebied is infiltratiegevoelig (figuur 9). In de infiltratiegevoelige zone moet bij een mogelijke ontwikkeling rekening gehouden worden met de verminderde infiltratie naar het grondwater. Infiltratievoorzieningen als compenserende maatregel zijn hier aangewezen. De niet- infiltratiegevoelige zone kan een indicatie zijn van hoge grondwaterstanden en/of weinig doorlatende gronden die dus niet altijd geschikt zijn voor ontwikkeling.

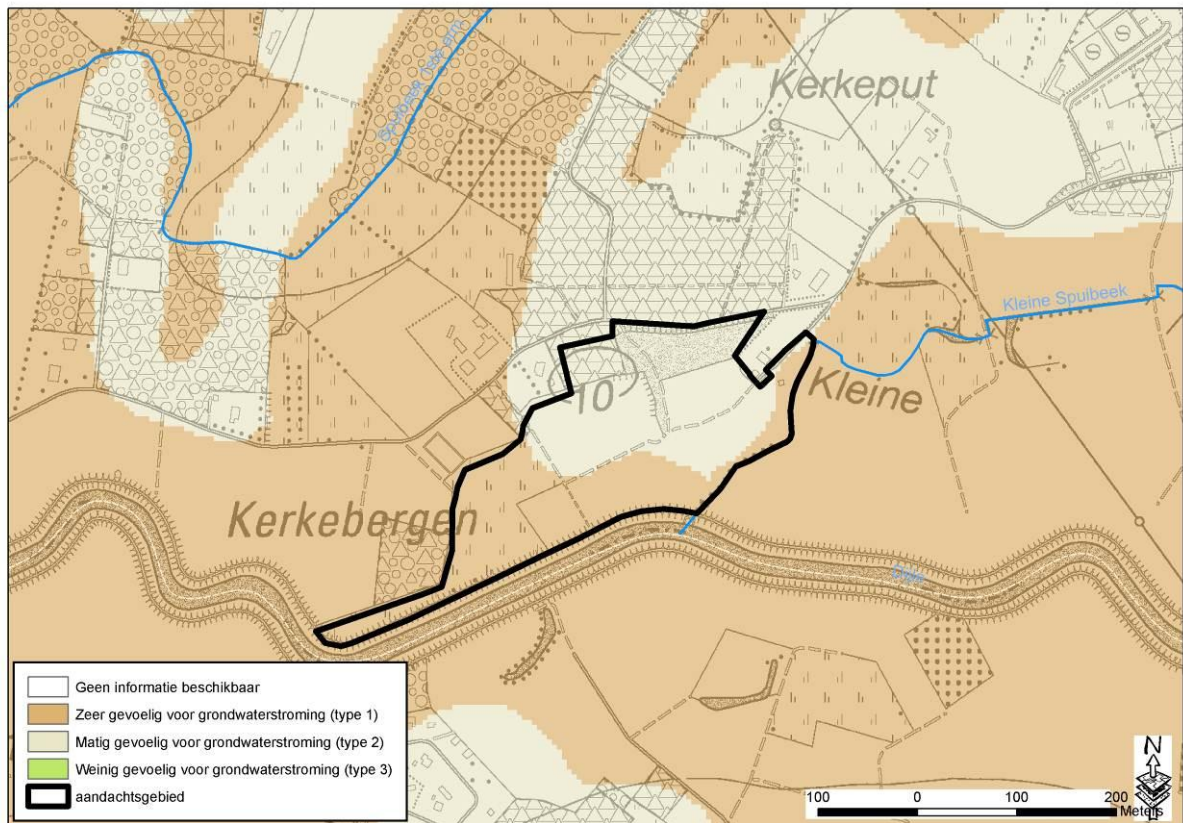
¹ Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (20 juli 2006), aangepast door het besluit van de Vlaamse regering van 14 oktober 2011.

Figuur 9: Situering op de watertoetskaart infiltratiegevoelige bodems

Grondwaterstromingsgevoelige gebieden:

Het noordelijk deel van het aandachtsgebied is gelegen in de zone matig gevoelig voor grondwaterstroming (type 2) (figuur 10). Indien er in type 2 gebied een ondergrondse constructie gebouwd wordt met een diepte van meer dan 5m en een horizontale lengte van meer dan 100m is er waarschijnlijk een effect op de grondwaterstroming en dient advies gevraagd te worden aan de bevoegde adviesinstantie. Het zuidelijk deel is gelegen in de zone zeer gevoelig voor grondwaterstroming (type 1). Indien er in type 1 gebied een ondergrondse constructie gebouwd wordt met een diepte van meer dan 3m of een horizontale lengte van meer dan 50m wordt er een aanzienlijk effect verwacht op de grondwaterstroming en dient advies gevraagd te worden aan de bevoegde adviesinstantie.

Figuur 10: Situering op de watertoetskaart grondwaterstromingsgevoelige gebieden

2.2 Federale kaart risicozones voor overstromingen ²

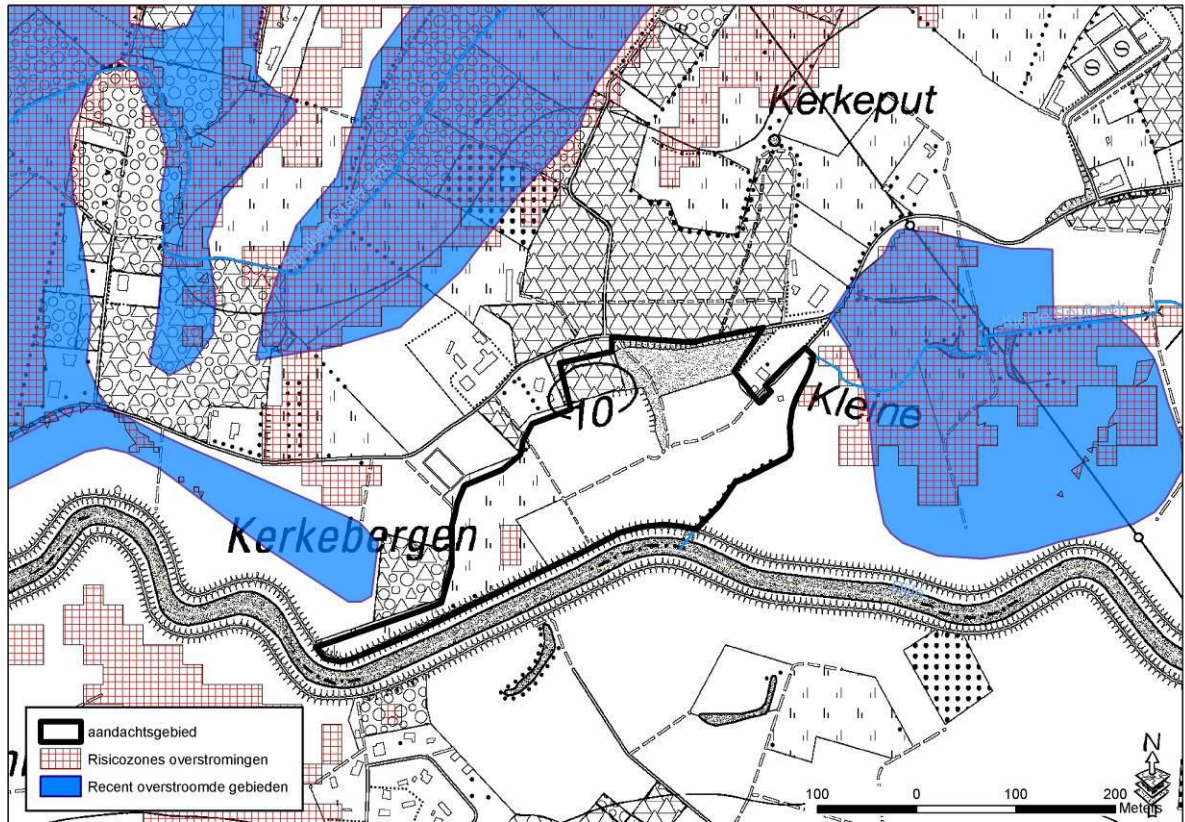
De federale kaart risicozones voor overstromingen bevat de meest nauwkeurig mogelijke afbakening van risicovolle gebieden met betrekking tot de natuurrampenverzekering (KB 12 oktober 2005).

De ligging van (delen van) een aandachtsgebied in een risicozone heeft een aantal juridische en financiële implicaties. Conform art. 68-7 § 3, kunnen de verzekeraars, m.b.t. het gevaar brand, weigeren dekking te verlenen tegen overstroming als het gaat om een gebouw dat later werd opgericht of verbouwd dan achttien maanden na datum van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het koninklijk besluit, dat een zone waarin het gebouw zich bevindt, als risicozone klasseert. Wie in een risicozone woont, zal meer betalen voor de verzekering.

De criteria waarop de risicozones worden afgebakend, zijn bepaald in het K.B. van 12 oktober 2005 (B.S. 21 november 2005) waar enkel de gebieden getoond worden met minstens dertig centimeter overstromingsdiepte. Hierdoor is het aantal gebieden en de oppervlakte veel beperkter dan bijvoorbeeld op de kaart met recent overstroomde gebieden of de kaart met overstromingsgevoelige gebieden in het kader van de watertoets. De kaart met de risicozones ten behoeve van de natuurrampenverzekering toont daarentegen wel met des te meer zekerheid de gebieden die effectief risicovol zijn.

Binnen het aandachtsgebied Kerkebergen is een kleine zone aangeduid als risicozone voor overstroming (figuur 11).

² Risicozones voor overstroming, versie 2006 (KB 23 maart 2007)

Figuur 11: Situering op de kaart risicozones voor overstromingen en de kaart met de recent overstromde gebieden

3 Beleidsmatige toets

3.1 Waterbeleid

Stroomgebiedbeheerplan

Het stroomgebiedbeheerplan stelt een aantal basismaatregelen en aanvullende maatregelen voorop. Basismaatregelen zijn maatregelen uit een reeds beslist beleid (bijvoorbeeld de acties uit de bekkenbeheerplannen), aanvullende maatregelen zijn bijkomende maatregelen die door het stroomgebiedbeheerplan zelf naar voren worden geschoven. Volgende maatregelen zijn hier relevant:

- basismaatregel 6_003: waar mogelijk behoud van waterconserveringsgebieden door middel van aangepast landgebruik;
- basismaatregel 6_004: vrijwaren van de actuele en potentiële waterbergingsgebieden en conserveringscapaciteit;
- basismaatregel 6_007: realiseren van nieuwe waterbergingscapaciteit en optimaliseren van bestaande;
- aanvullende maatregel 5B_008: aanleg van bijkomende bergingsgebieden ten behoeve van de verbetering van het hydraulische regime van het oppervlaktelichaam;
- aanvullende maatregel 5B_009: Aanleg van bijkomende waterconserveringsgebieden;
- aanvullende maatregel 5B_010: adaptatie klimaatwijziging;
- aanvullende maatregel 6_018: optimaliseren waterconserveringsgebieden door middel van voorwaarden voor het landgebruik.

Bekkenbeheerplan

De visie van het bekkenbeheerplan streeft een optimaal behoud van de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden na. Ze streeft naar een vrijwaring van bebouwing/verharding in de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Multifunctionaliteit van waterconservering en waterberging met de sectoren huisvesting en industrie is niet aangewezen. De opmaak van deze fiche is een vertaling van deze visie.

In het bekkenbeheerplan Dijle-Zenne is geen actie voor het gebied opgenomen. Het gebied ligt wel net ten noorden van de cluster Bovendijle van het Sigmaplan (actie 3 'Projecten in het kader van het Meest Wenselijk Alternatief van het geactualiseerde Sigmaplan: ter hoogte van de Midden-Dijlevallei tussen Bonheiden en Haacht'), dat zal uitgevoerd worden langs de andere Dijle-oever.

Deelbekkenbeheerplan

In het deelbekkenbeheerplan Laak wordt volgende actie weergegeven:

- DB 08-11/Sp6_2: Toepassing en uitvoering van beken- en slibruimingsplan gemeente Keerbergen

3.2 Ruimtelijke ordening

Ruimtelijk(e) structuurplan(nen)

In het **gemeentelijk ruimtelijk structuurplan** (GRS) van de gemeente Keerbergen wordt voor de deelruimte Dijlevallei het behoud en de bescherming van de open ruimte als prioritair streefdoel gesteld (p14 richtinggevend gedeelte). Verder wordt het volgende aangegeven: '*Landbouw heeft hier*

een zeer belangrijke opdracht in het verdere beheer van deze deelruimte met het oog op het behouden van deze open ruimte. In de vallei van de Dijle vormt deze waterloop met haar hoge oevers duidelijk het structurerende element. Het is landschappelijk, maar ook ecologisch belangrijk dat dit element beter ruimtelijk ondersteund wordt. Verder wordt er aandacht besteed aan de intensieve landbouwactiviteiten die hier plaatsvinden.'

Het aandachtsgebied wordt ook aangeduid als open ruimteverbinding 'ten zuiden van de Broekelei over de Dijle naar Haacht toe' (p20 richtinggevend gedeelte).

Andere relevante plannen van ruimtelijke ordening

Afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur (buitengebied) (AGNAS)

Het aandachtsgebied behoort tot de buitengebiedregio Zenne-Dijle-Pajottenland en daarin staat bij de gewenste ruimtelijke structuur voor de deelruimte Zenne-Dijlevallei het volgende: *'De valleien van de Zenne en de Dijle zijn de twee belangrijkste ruimtelijk structurerende valleien van deze buitengebiedregio. De Zennevallei is eerder verstedelijkt. In de vallei van de Dijle komen nog zeer waardevolle natuurelementen voor. De nog aanwezige natuurwaarden in de valleien moeten versterkt worden.*

De rivieren, hun valleien en valleiranden worden structureel versterkt. De samenhang tussen de deelgebieden wordt versterkt of hersteld. Er worden ruimtelijk-functioneel samenhangende entiteiten gecreëerd voor natuur en bos.

De landbouw in de valleien draagt bij tot het behoud van het open karakter van de valleien en wordt afgestemd met de natuur- en waterbergingsfunctie.

Op de verschillende recreatiedomeinen dienen de aanwezige natuurwaarden behouden en versterkt te worden.'

Vergunningstoestand

De huidige vergunningstoestand, zoals die gekend is bij het Departement Ruimtelijke Ordening, van de percelen binnen het aandachtsgebied is de volgende:

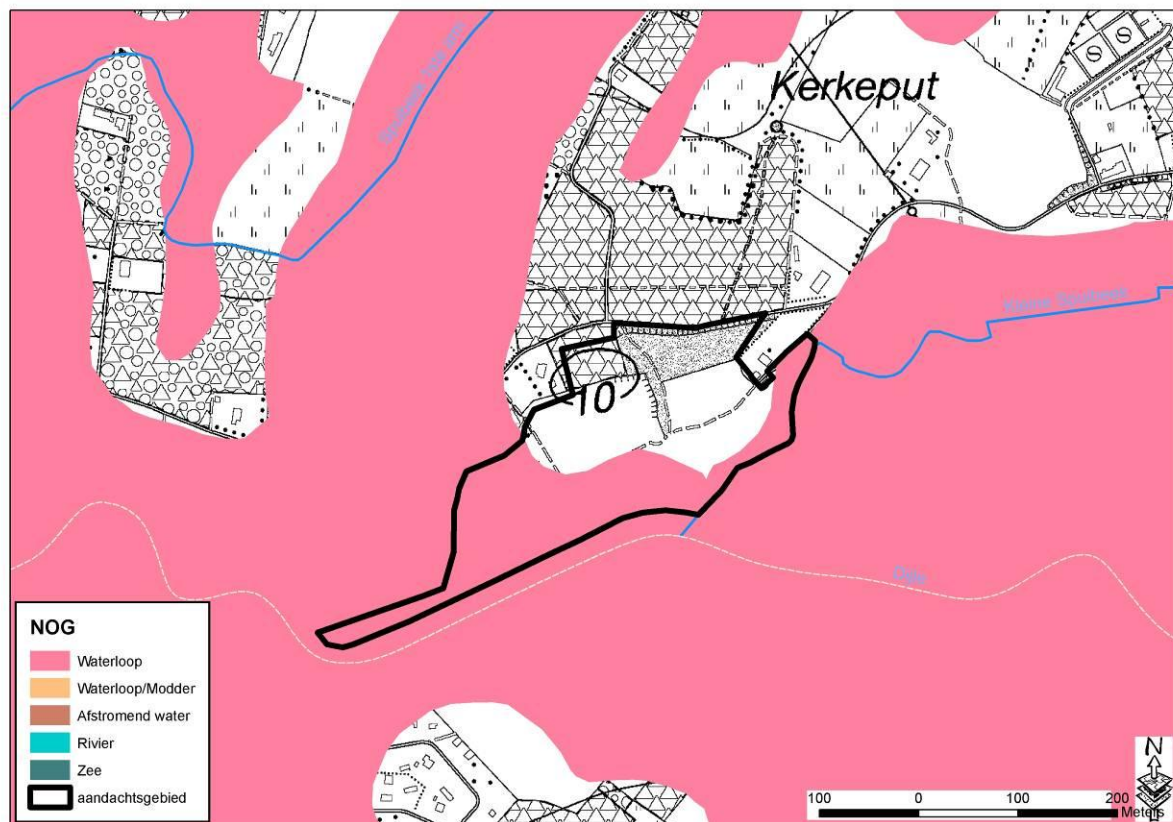
- Ongunstig stedenbouwkundig attest voor perceel Afd. 1 sectie B nummer 456 D, gelegen langs de Dijlestraat.

4 Toetsing aan het watersysteem

4.1 Overstromingsproblematiek

NOG

Het zuidelijk deel van het aandachtsgebied bevindt zich in van nature overstroombaar gebied vanuit de Dijle, het oostelijk deel in dat van de Kleine Spuibeeek (figuur 12). Deze zone maakt met andere woorden historisch gezien deel uit van het valleigebied van de Dijle.

Figuur 12: Situering op NOG-kaart

ROG

De ROG-kaart vormt een gebiedsdekkende afbakening van de recent overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988-2005. In het gebied zijn geen recent overstroomde gebieden gesitueerd (figuur 11). Ook tijdens de overstromingen van november 2010 was hier geen wateroverlast.

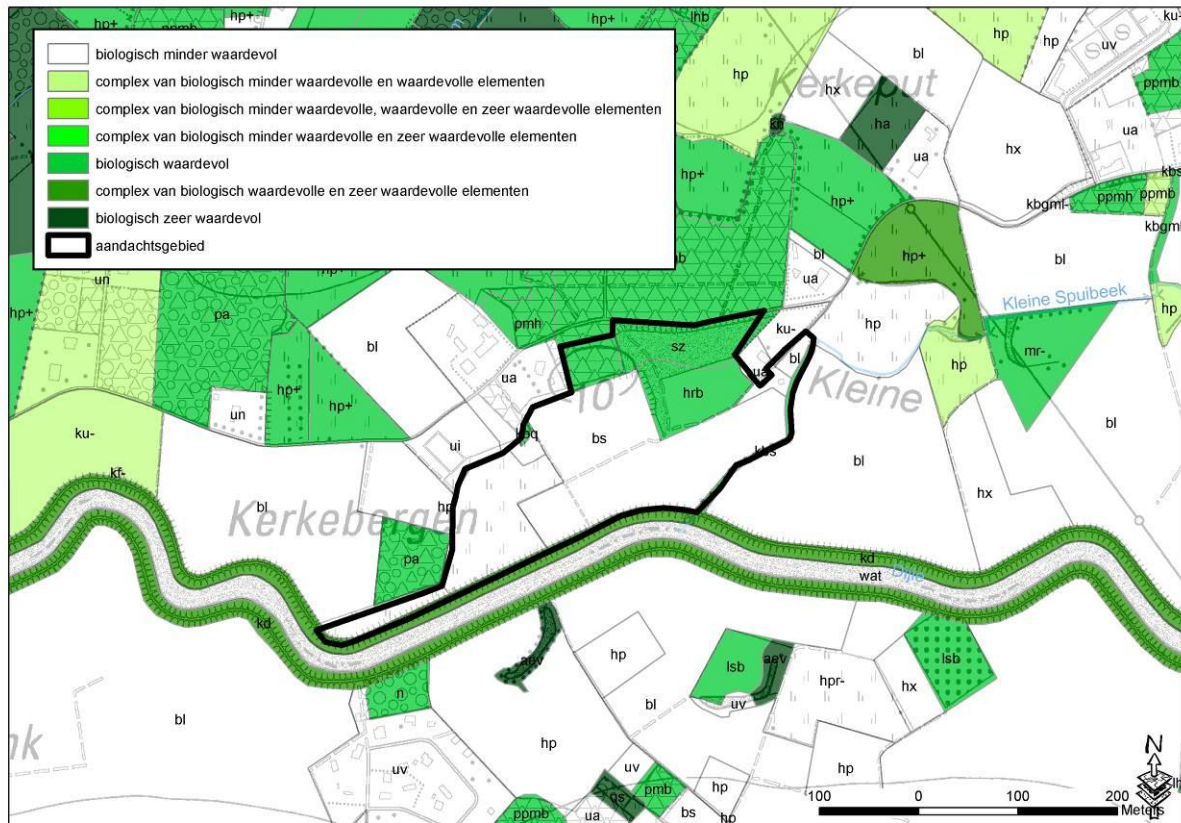
BWK

De biologische waarderingskaart is een uniforme en gebiedsdekkende inventarisatie en evaluatie van het biologische milieu van het gehele Vlaamse grondgebied. In het kader van de toetsing van de aandachtsgebieden kunnen bepaalde natte biotopen wijzen op het feitelijke belang van het watersysteem in de huidige situatie.

Ter hoogte van het aandachtsgebied is de biologische kaart versie 2 voorhanden. Deze werd geïnventariseerd vanaf 1997. Volgende biotopen werden waargenomen (figuur 13):

- Bs en bl: akkers op respectievelijk lemige bodems en zandbodems

- Hp (soortenarm permanent grasland) en hrb (verruigd grasland met struik- of boomopslag). In het uiterste noorden komt ook een perceel voor met struweelopslag (sz). Deze twee laatste types zijn als biologisch waardevol aangeduid.
- Kbs en kbq: bomenrij met dominantie van respectievelijk wilg en Zomereik. De bomenrij met wilg situeert zich langs de Kleine Spuibeeek en wijst op natte omstandigheden.

Figuur 13: Situering op BWK

DHM

Binnen het woonuitbreidingsgebied bevindt zich een reliëfverloop van ± 7 m TAW langs de Dijle in het zuidwestelijk deel en langs de Kleine Spuibeeek tot ± 12 m TAW langs de Dijlestraat. De hoger gelegen zone langs de Dijlestraat vindt zijn oorsprong in het feit dat zich hier een oud gemeentelijk stort bevindt, dat met grond werd afgedekt. Hoewel dit hoogteverschil relatief beperkt kan lijken, blijkt deze factor toch bepalend vanuit het watersysteem (zie figuren NOG, watertoetskaarten,...).

Zie figuur 6: Hydrografische situering.

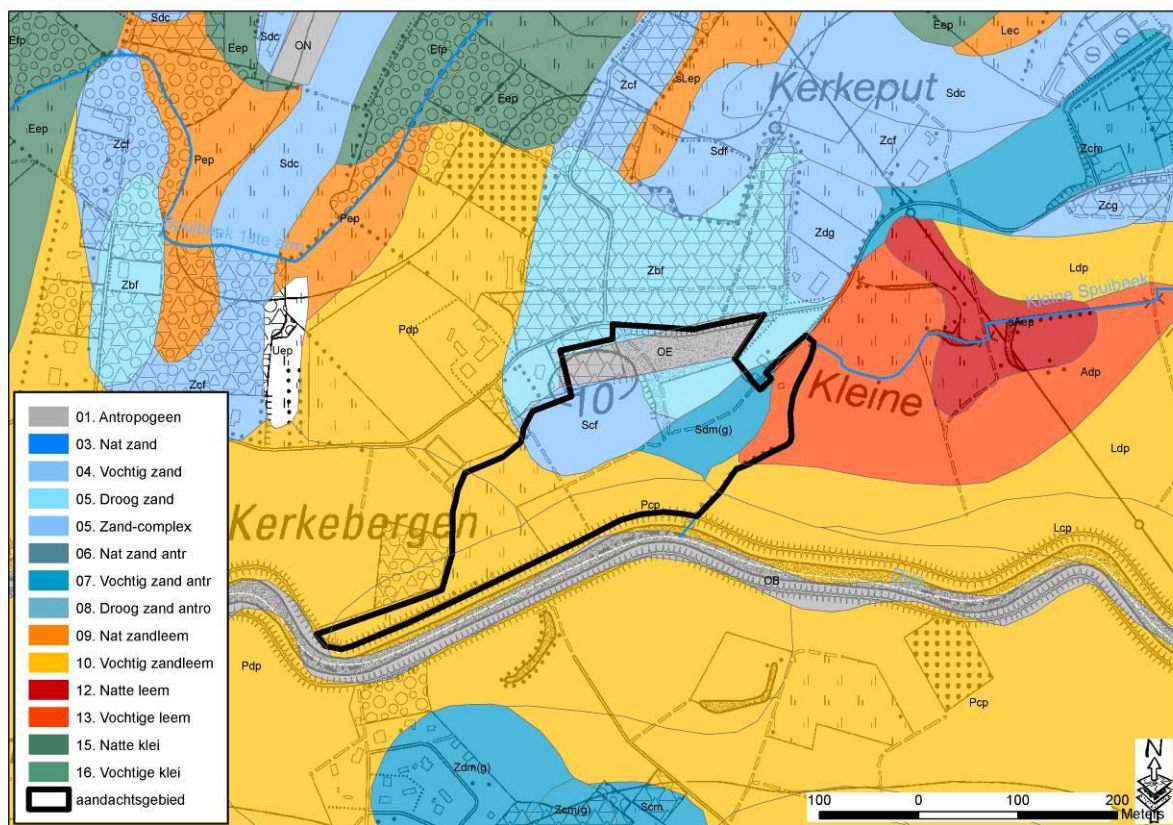
4.2 Verdrogingsproblematiek

Bodemassociaties ifv water (obv textuur en vochttrap) en grondwaterstanden

De bodemassociatiekaart is een afgeleide van de bodemkaart. Ze bepaalt welke bodemtypes een natte tot zeer natte vochttrap hebben. Dit is een sterke aanwijzing voor de sponsfunctie van de bodem en ondersteunt dus een belangrijke eigenschap van waterconserveringsgebieden: het vasthouden en vertraagd afvoeren van water om verdroging en overstroming te voorkomen.

De bodem in het zuidelijk deel van het gebied is een vochtige zandleembodem (figuur 14). Meer naar het noorden worden de bodems zandig. In het centrale deel gaat het om vochtige zandbodems, terwijl het meer noordelijke deel uit droge zandbodems bestaat. Langs de Kleine Spuibeeek, in het

noordoostelijk deel van het gebied, komt een vochtige leembodem voor. De vochtige leem- en zandleembodems wijzen duidelijk op de waterconserveringsfunctie van het gebied.

Figuur 14: Situering op kaart bodemassociatie

5 Opmerkingen

Andere relevante hydrologische/hydrografische informatie

Op Figuur 4 is te zien dat één van de zuidwestelijk gelegen percelen een afgesneden Dijlemeander is midden in een weiland. Dit heeft enerzijds een erfgoedwaarde, en geeft anderzijds ook nog eens de ligging in het natuurlijk overstromingsgebied van de Dijle aan.

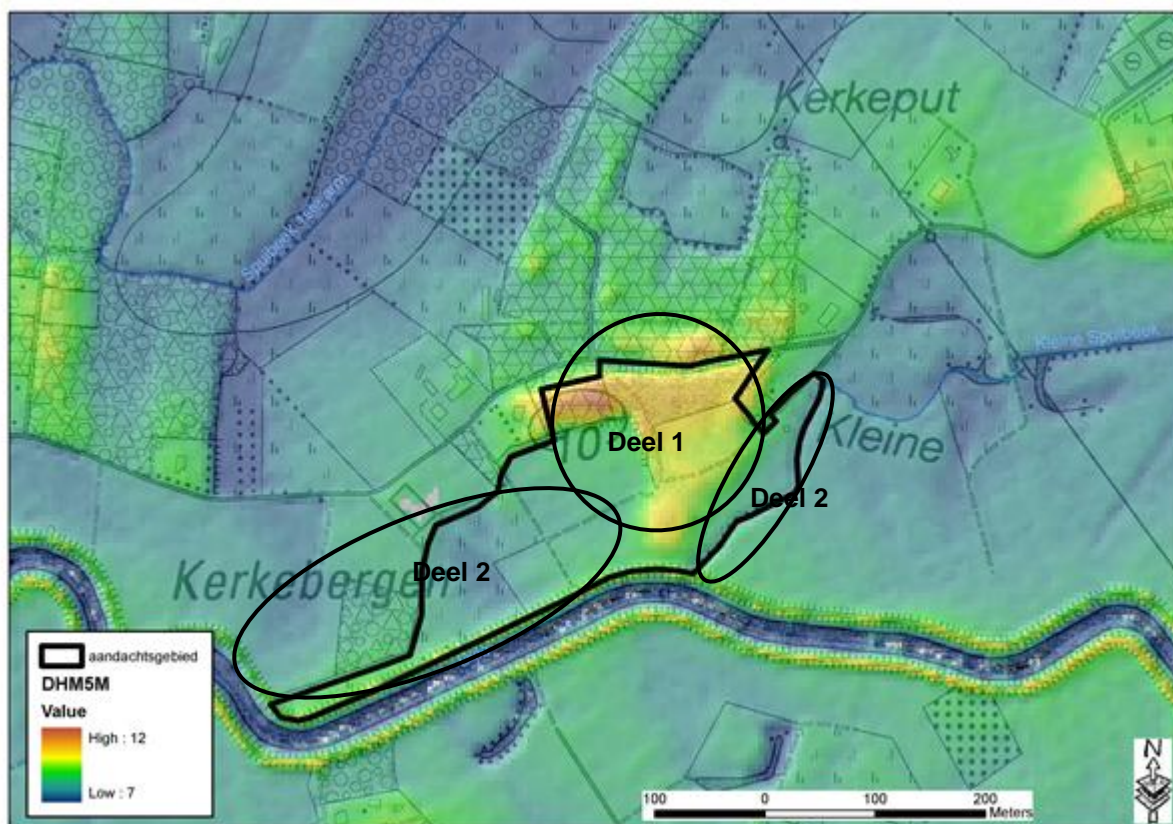
In het noorden van het perceel bevindt zich een oud gemeentelijk stort. Dit werd afgedekt met een laag grond, waardoor deze zone hoger gelegen is.

6 Conclusie

Hydrologische samenvatting

Het aandachtsgebied kan onderverdeeld worden in twee duidelijk verschillende delen, met een verschillende mogelijke impact op het watersysteem (figuur 15):

- Deel 1: Hoger gelegen zone, droge bodems, niet overstromingsgevoelig, matig gevoelig voor grondwaterstroming, infiltratiegevoelig
- Deel 2: Lager gelegen zone, nattere bodem, overstromingsgevoelig, natuurlijk overstromingsgebied van de Dijle en de Kleine Spuibek, deeltje risicozone voor overstroming, zeer gevoelig voor grondwaterstroming, niet infiltratiegevoelig

Figuur 15: Indeling van het gebied in twee zones met verschillende impact naar het watersysteem toe

Beleidsmatige samenvatting

Het aandachtsgebied is als zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut aangeduid op het gewestplan, en kan dus ontwikkeld worden.

7 Suggestie naar ontwikkelingsperspectief

Bovenstaande oefening geeft aan dat het puur vanuit het watersysteem gezien mogelijk is deelgebied 1 te ontwikkelen, mits er voldoende rekening gehouden wordt met het aspect infiltratie. Het gebied is immers een waterconserveringsgebied, en bovenstaande analyses geven dit ook aan. Er dienen dus voorwaarden opgelegd met betrekking tot infiltratie naar bebouwing en verhardingen toe, zodat infiltratie zoveel mogelijk bevorderd wordt. Het toepassen van de provinciale hemelwaterverordening komt al voor een deel tegemoet aan de problematiek. Mogelijke maatregelen zijn verder de aanleg van infiltratievoorzieningen in het gebied zoals wadi's, het behoud van voldoende open ruimte waar het water kan infiltreren, het gebruik van waterdoorlatende verhardingen,

In deelgebied 2 worden meer problemen verwacht bij ontwikkeling van het gebied. Eventuele bebouwing dient hier zeker rekening te houden met de nattere bodem en de overstromingsgevoeligheid, waarbij de hoger opgesomde voorwaarden hier echt als minimum voorwaarden gelden. Het behoud van dit gebied als open ruimte-gebied en open-ruimte-verbinding over de Dijle tussen Keerbergen en Haacht lijkt meer aangewezen, wat ook overeenkomt met de visie uit het GRS.
